

การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ตำบลท่าซึก อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช

สมปอง กรุณา นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
กลุ่มงานเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลมหาราชานครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

บทนำ : ปัญหาขยะมูลฝอยในประเทศไทยทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกปี โดยในปี 2560 มีปริมาณขยะมูลฝอย 27.37 ล้านตัน ปี 2561 จำนวน 27.93 ล้านตัน และปี 2562 จำนวน 28.71 ล้านตัน จากการทำประชาคม ตำบลท่าซึก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าปัญหาขยะเป็นปัญหาอันดับ 1 ที่ชุมชนให้ความสำคัญ ต้องการให้ดำเนินการแก้ไข โดยในปัจจุบันตำบลท่าซึกมีปริมาณขยะมูลฝอยโดยเฉลี่ย จำนวน 7 ตันต่อวัน คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการกำจัดเฉลี่ย 58,000 บาทต่อเดือน และเป็นพื้นที่ที่ติดทะเลมีลำคลองที่จะนำขยะลงสู่ทะเลจึงมีความจำเป็นในการดำเนินการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อนำไปสู่การจัดการขยะมูลฝอยที่มีคุณภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ตำบลท่าซึก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและติดตามการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ตำบลท่าซึก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีการศึกษา : เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed research) ประกอบด้วยการศึกษาเชิงปริมาณแบบภาคตัดขวาง (Cross sectional research) โดยใช้แบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนการดำเนินงาน และติดตามการดำเนินงาน

ผลการศึกษา : กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 66.5) มีอายุระหว่าง 51-60 ปี (ร้อยละ 24.1) สถานะสมรสคู่ (ร้อยละ 60.8) การศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 52.4) ประกอบอาชีพแม่บ้าน (ร้อยละ 26.2) รายได้ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท (ร้อยละ 36.5) คัดแยกขยะก่อนทิ้ง (ร้อยละ 78.6) คะแนนความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมอยู่ในระดับสูง คะแนนพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมอยู่ในระดับสูง การประชุมเชิงปฏิบัติการของแกนนำกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมากำหนดแผนการดำเนินงานในการจัดการขยะโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อความถูกต้อง ต่อเนื่อง และยั่งยืนในการจัดการขยะมูลฝอย

สรุป : ประชาชนตำบลท่าซึก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับคะแนนความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ระดับคะแนนทัศนคติโดยรวมอยู่ในระดับสูง ระดับคะแนนพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ในระดับสูง ข้อมูลดังกล่าวนำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อยกระดับความรู้และสร้างความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย โดยการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน กลุ่มเยาวชนในโรงเรียน จัดทำข้อตกลง และแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการทั้งนี้เพื่อความถูกต้องต่อเนื่อง และยั่งยืนในการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดการขยะมูลฝอย

**Community Participation in Solid Waste Management, Tha Sak Sub-district,
Mueang District, Nakhon Si Thammarat**

Sompong Karuna

Public Health Technical Officer, Maharaj Nakhon Si Thammarat hospital.

Abstract

Background: The solid waste problem in Thailand has increasingly become more severe every year. There were 27.37 million tons of solid waste in 2017, 27.93 million tons in 2018 and 28.71 million tons in 2019. The results of the community forum organized in Tha Sak Sub-district, Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province, concluded that the waste problem was a problem that the community prioritized and needed to be solved as the number 1 priority. At present, Tha Sak Sub-district has an average amount of solid waste of 7 tons per day, with an average disposal cost of 58,000 baht per month, and is an area close to the sea, including an area with canals that bring waste into the sea. Therefore, it is necessary to solve the problem of solid waste in the area by engaging the community to lead to quality and sustainable solid waste management.

Objectives: 1. To examine the solid waste management system of the community, Tha Sak Sub-district, Mueang district, Nakhon Si Thammarat Province.

2. To develop guidelines and monitor for solid waste management through community participation and network partners in the area of Tha Sak Sub-district, Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province.

Materials and Methods: This integrated research consisted of cross-sectional quantitative research using questionnaires and qualitative research by workshops to formulate operational plans and monitor implementation.

Results: The study included 370 participants. Most of them were female (66.5%), aged between 51-60 years (24.1%), marital status (60.8%), primary education (52.4%), a housewife (26.2%), income between 5,000 - 10,000 baht (36.5%), sorted waste before dumping (78.6%). Knowledge about solid waste management was at a moderate level. The overall score of attitude towards solid waste management was at a high level. Overall solid waste management behavior score was at a high level. Through a workshop of 40 leaders of the sample group, the data obtained from the questionnaire were used to determine the action

plan for waste management with community participation for accuracy, continuity and sustainability in solid waste management.

Conclusion: Knowledge scores in solid waste management of the people in Tha Sak Sub-district, Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province were at a moderate level. The overall attitude score was at a high level. The overall score of waste management behavior of the sample group was at a high level. The information led to the development of a participatory action plan for raising the knowledge of waste management by training to educate the general public and youth groups in schools, raising awareness by making a collective agreement and the appointment of a working group to monitor the implementation of the action plan. This is for the accuracy, continuity and sustainability of solid waste management by the community.

Keywords: Community Participation, Solid Waste Management.

บทนำ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะปัญหาขยะมูลฝอยล้นเมืองที่ไหลลงสู่ทะเลกลายเป็นปัญหาระดับโลก ก่อให้เกิดปัญหาหลายภาวะต่าง ๆ ตามมาอย่างมากมาย ซึ่งในปัจจุบันหลายประเทศให้ความสนใจและร่วมมือกันหาวิธีแก้ไข ทั้งการกำหนดนโยบายในการจัดการขยะ รวมถึงมาตรการลดเลิกใช้ถุงพลาสติก และการรณรงค์เพื่อร่วมมือกันกำจัดหรือลดจำนวนขยะพลาสติก เลือกรู้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประเทศสวีเดนเป็นประเทศอันดับที่ 1 จากทุกประเทศทั่วโลกที่มีกระบวนการจัดการขยะ และกลายเป็นประเทศหนึ่งเดียวที่ได้เริ่มต้นโครงการคัดแยกขยะ และนำขยะที่คัดแยกแล้วกลับมาใช้เป็นพลังงานใหม่ตั้งแต่เมื่อปี ค.ศ. 1940 ซึ่งในปัจจุบันประเทศสวีเดนสามารถพัฒนาเทคโนโลยีที่นำขยะกลับมาใช้เป็นพลังงานได้โดยแทบไม่ก่อให้เกิดมลพิษใด ๆ และสามารถนำขยะไปใช้ซ้ำ ได้จำนวนมากถึง ร้อยละ 96 นอกจากนี้ยังมีโครงการแปรรูปขยะเป็นพลังงานไฟฟ้าที่สามารถผลิตไฟฟ้าใช้เองภายในประเทศได้มากกว่า 810,000 คริวเรือน⁽¹⁾

ปัญหาขยะมูลฝอยในประเทศไทยทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกปี ในปี 2560 มีปริมาณขยะ 27.37 ล้านตัน ปี 2561 จำนวน 27.93 ล้านตัน และปี 2562 จำนวน 28.71 ล้านตัน โดยขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นแยกเป็น 4 ประเภทได้แก่ขยะอินทรีย์หรือขยะที่ย่อยสลายได้ ร้อยละ 64 ขยะรีไซเคิล ร้อยละ 30 ขยะทั่วไป ร้อยละ 3 และขยะอันตราย ร้อยละ 3 ปัญหาขยะมูลฝอยดังกล่าวมีสาเหตุเนื่องมาจากภาคส่วนต่าง ๆ ขาดความร่วมมือในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีพื้นที่สำหรับการกำจัดขยะมูลฝอยส่งผลต่อการเก็บรวบรวมขยะและการกำจัดที่ถูกต้อง

และมีการคัดค้านโครงการจากประชาชนตั้งนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงกำจัดขยะมูลฝอยด้วยการนำไปเทกองกลางแจ้ง (Open Dump) หรือเผากลางแจ้ง (Open Burning) เนื่องจากเป็นวิธีกำจัดขยะมูลฝอยที่ง่ายซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนตามมาเช่นกลิ่นเหม็นน้ำเสียจากการชะล้างขยะปนเปื้อนสู่แหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดินเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคเกิดมลพิษทางอากาศการจัดการขยะมูลฝอยแบบฝังกลบที่ไม่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลยังก่อให้เกิดปัญหาไฟไหม้ขยะมูลฝอยจึงได้มีการบูรณาการแผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยโดยได้จัดทำเป็นแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ(พ.ศ.2559-2564) เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่12 (พ.ศ.2560-2564) โดยมีแนวคิดในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายประกอบด้วยลดการเกิดขยะมูลฝอยหรือของเสียอันตรายที่แหล่งกำเนิดการนำของเสียกลับมาใช้ซ้ำและใช้ประโยชน์ใหม่ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตของภาคการผลิตรวมทั้งลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยเพื่อให้เกิดการจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืนต่อไป⁽²⁾

จังหวัดนครศรีธรรมราช มีพื้นที่ 1,560,433 ตารางกิโลเมตร ประชากร 1,560,433 คน⁽³⁾ การเดินทางสะดวกทั้งทางรถยนต์ รถไฟ และเครื่องบิน มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย ทั้งในส่วนที่เป็นป่าภูเขา น้ำตก และทะเล มีห้างสรรพสินค้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลต่อวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปจากในอดีตโดยเฉพาะพฤติกรรมผู้บริโภคอาหารที่ต้องการความรวดเร็ว การเข้าถึงสินค้าได้ง่าย สามารถสั่งซื้อจากในตัวเมืองเข้ามาในชุมชน สิ่งเหล่านี้นำมาซึ่งขยะ

โดยเฉพาะในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช ท้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับภาระในการจัดการทำให้ในอดีตที่ผ่านมามีขยะที่ต้องกำจัด 300,000 – 400,000 ตันต่อปี ทำให้มีขยะตกค้างที่ทุ่งท่าลาดซึ่งเป็นพื้นที่ในการรองรับขยะอยู่ในพื้นที่ของ หมู่ที่ 4 ตำบลนาเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราชจำนวน 1,265,358 ตัน ส่งผลกระทบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมาอย่างต่อเนื่อง

ตำบลท่าซึก อำเภอเมือง จังหวัด นครศรีธรรมราช เป็นตำบลกึ่งเมืองกึ่งชนบทพื้นที่ติดต่อกับเขตเทศบาลเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปัจจุบันมีการบริหารจัดการขยะโดยองค์การบริหารส่วนตำบล มีปริมาณขยะมูลฝอยโดยเฉลี่ยจำนวน 7 ตันต่อวัน ขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมได้ จะถูกนำไปกำจัด ณ สำนักงานกำจัดขยะเทศบาล นครศรีธรรมราช (ทุ่งท่าลาด) ถนนมะขามชุม ตำบลนาเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการกำจัดเฉลี่ย 58,000 บาท ต่อเดือน⁽⁴⁾ และเนื่องจากตำบลท่าซึกมีพื้นที่ติดทะเล รวมทั้งมีลำคลองที่จะนำขยะลงสู่ทะเลได้อย่างสะดวกที่จะเป็นปัญหาในวงกว้างหากไม่มีการจัดการที่ดีในอนาคต สอดคล้องกับการทำประชาคมตำบลท่าซึก พบว่าปัญหาขยะเป็นปัญหาอันดับ 1 ที่ชุมชนให้ความสำคัญต้องการให้ดำเนินการแก้ไขด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลท่าซึก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อให้ชุมชนร่วมกันพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ที่สามารถนำไปสู่การดำเนินการ ส่งผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยที่มีคุณภาพและยั่งยืนของชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลท่าซึกอำเภอเมือง จังหวัด นครศรีธรรมราช
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และติดตามการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ตำบลท่าซึก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วัสดุและวิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) แบบภาคตัดขวาง (Cross sectional research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้แบบสอบถามโดยใช้แบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ทักษะคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยผ่านการตรวจสอบหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และภาษาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และนำไปทดลองใช้จำนวน 30 คน คำนวณความเชื่อมั่นโดยวิธีของครอนบาค (Cronbach's method) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of alpha) ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย เท่ากับ 0.73 ด้านทักษะคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย เท่ากับ 0.78 ด้านพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน เท่ากับ 0.81

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ศึกษาคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลท่าซึก อำเภอเมือง นครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 7 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 367 ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างได้จากการใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan⁽⁵⁾ ที่ประชากร (N) เท่ากับ 3,500 เนื่องจากจำนวนครัวเรือนของประชาชนในพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย มีทั้งสิ้น 3,172 ครัวเรือน ได้กลุ่มตัวอย่าง (n) เท่ากับ 370 คน สุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) ตามข้อมูลของครัวเรือนรายหมู่บ้าน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไข กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้รับผิดชอบงานการจัดการขยะ กำนันผู้ใหญ่บ้าน แกนนำอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน ตัวแทน วัด มัสยิด โรงเรียน จำนวน 40 คน

การศึกษาครั้งนี้ได้รับการรับรอง และอนุมัติดำเนินการจากคณะกรรมการวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลมหาสารคามนครศรีธรรมราช กระทรวงสาธารณสุข รหัสโครงการวิจัยที่ 1/2564 เอกสารรับรองเลขที่ 1-2564

ขั้นตอนการศึกษา

1. สุ่มคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างประชาชนในพื้นที่ตามที่ได้กำหนดไว้ ทั้ง 9 หมู่บ้านครัวเรือนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 370 คน
2. ติดต่อผู้เข้าร่วมวิจัยอธิบายวัตถุประสงค์โครงการวิจัย และตอบแบบสอบถาม
3. ให้ผู้ร่วมวิจัยทำแบบสอบถามประกอบด้วย แบบสอบถาม จำนวน 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของ

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน จำนวน 6 ข้อ ซึ่งเป็นลักษณะคำถามแบบเลือกตอบ ตอนที่ 3 สอบถามความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย จำนวน 13 ข้อ ซึ่งเป็นลักษณะคำถามปลายปิดแบบเลือกถูกผิด ตอนที่ 4 สอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย จำนวน 12 ข้อซึ่งเป็นลักษณะคำถามแบบมาตรวัดประมาณ ตอนที่ 5 สอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน จำนวน 11 ข้อ ซึ่งเป็นลักษณะคำถามแบบมาตรวัดประมาณค่า

4. รวบรวมข้อมูลและสรุปผลเบื้องต้นเพื่อนำข้อมูลไปจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

5. การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อกำหนดแผนการดำเนินงาน และดำเนินการตามแผนการดำเนินงาน

6. ติดตามผลการดำเนินงาน

7. รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามการบันทึก และการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์หาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS version 16 ข้อมูลเชิงคุณภาพได้แก่ เพศ ช่วงอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ แสดงด้วยจำนวน และร้อยละ ข้อมูลเชิงปริมาณได้แก่ คะแนนความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะแสดงด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 66.5) มีอายุ

ระหว่าง 51-60 ปี (ร้อยละ 24.1) สถานะสมรสคู่ (ร้อยละ 26.2) มีรายได้ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท (ร้อยละ 60.8) ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปฐมนศึกษา (ร้อยละ 52.4) ประกอบอาชีพแม่บ้าน (ร้อยละ 36.5) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (N =370)	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	124	33.5
หญิง	246	66.5
2.อายุ		
น้อยกว่า 20 ปี	26	7.0
20 - 30 ปี	61	16.5
31 - 40 ปี	43	11.6
41 - 50 ปี	76	20.5
51- 60 ปี	89	24.1
มากกว่า 60 ปี	75	20.3
3.สถานภาพสมรส		
โสด	83	22.4
คู่	225	60.8
หม้าย	45	12.2
หย่า/แยก	17	4.6
4. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	16	4.3
ระดับประถมศึกษา	194	52.4
ระดับมัธยมศึกษา /ปวช.	83	22.4
ปวส.หรืออนุปริญญา	17	4.6
ปริญญาตรี	51	13.8
สูงกว่าปริญญาตรี	9	2.4

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (N =370)	ร้อยละ
5.อาชีพ		
รับราชการ	66	17.8
เกษตรกรกรรม	44	11.9
รับจ้างทั่วไป	66	17.8
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	51	13.8
พนักงานบริษัท	10	2.7
แม่บ้าน	97	26.2
ว่างงาน	36	9.7
6. รายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	122	33.0
5,000- 10,000 บาท	135	36.5
10,001 - 15,000 บาท	57	15.4
15,001 - 20,000 บาท	14	3.8
20,001 - 25,000 บาท	16	4.3
มากกว่า 25,000 บาท	26	7.0

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอย

2.1 ประเภทขยะครัวเรือน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผัก ผลไม้และเศษอาหาร ร้อยละ 49.5 รองลงมา เป็นขวด กระป๋อง ถุงพลาสติก ร้อยละ 45.7 และ เศษไม้ กิ่งไม้ ใบไม้ ร้อยละ 31.4 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละประเภทขยะครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง

ประเภทขยะของครัวเรือน	มาก		ปานกลาง		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผัก ผลไม้ และเศษอาหาร	183	49.5	73	19.7	38	10.3
ขวด กระป๋องถุงพลาสติก	169	45.7	137	37.0	17	4.6
เศษไม้ กิ่งไม้ ใบไม้	21	5.7	18	4.9	116	31.4
ขวดแก้ว หลอดไฟ กระຈก	9	2.4	17	4.6	75	20.3
กล่องกระดาษ หนังสือพิมพ์	8	2.2	21	5.7	77	20.8
วัสดุที่ทำมาจากโฟม	59	15.9	67	18.1	53	14.3
วัสดุที่ขรุขระ เช่นโต๊ะ เก้าอี้ ตู้	43	11.6	4	1.1	14	4.1
เศษเหล็ก กระป๋องอลูมิเนียม	48	13.0	4	1.1	6	1.6

2.2 วิธีการจัดการขยะมูลฝอย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จัดการขยะมูลฝอยโดยการใช้บริการในการจัดเก็บของ อบต. ร้อยละ 72.2 รองลงมา กองบนพื้นดิน ร้อยละ 14.3 และ เมา ร้อยละ 10.5 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละวิธีการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการจัดการขยะมูลฝอย	จำนวน	ร้อยละ
กองบนพื้นดิน	53	14.3
ชุดหลุมฝัง	17	4.6
เผา	39	10.5
ทำปุ๋ยหมัก	34	9.2
ใส่หลุมขยะ	24	6.5
การจัดเก็บของอบต.	267	72.2

2.3 วิธีการทิ้งขยะมูลฝอยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการแยกขยะที่ขายได้ออกก่อน ร้อยละ 56.5 รองลงมา แยกขยะเปียกออกทำปุ๋ย ร้อยละ 28.1 และทิ้งรวมกันในถุงเดียวกันโดยไม่ได้แยก ร้อยละ 14.1 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละวิธีการทิ้งขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการทิ้งขยะมูลฝอย	จำนวน	ร้อยละ
แยกขยะที่ขายได้ออกก่อน	209	56.5
แยกขยะเปียกออกทำปุ๋ย	104	28.1
ทิ้งรวมกันในถุงเดียวกันโดยไม่ได้แยก	52	14.1
กำจัดโดยวิธีอื่น	5	1.3

2.4 คะแนนความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับคะแนนความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 40.5

ตารางที่ 5 ระดับคะแนนความรู้การจัดการขยะมูลฝอย (N = 370)

ระดับคะแนนความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ระดับสูง (คะแนน มากกว่า 10.27 คะแนน)	136	36.8
ระดับปานกลาง (คะแนน 7.80-10.27 คะแนน)	150	40.5
ระดับต่ำ (คะแนนน้อยกว่า 7.80 คะแนน)	84	22.7

$$\bar{X} = 9.53 \quad SD = 2.16$$

2.5 คะแนนทัศนคติการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนทัศนคติโดยรวม อยู่ในระดับสูง คะแนนเฉลี่ย 2.60 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง มีเพียงข้อการแยกขยะก่อนทิ้ง เป็นเรื่องที่ยุ่งยากในการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 2.27 การจัดหาถังขยะให้เพียงพอมีความสำคัญและเป็นประโยชน์กว่าการแยกขยะ อยู่ในระดับต่ำ คะแนนเฉลี่ย 1.52 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคะแนนทัศนคติการจัดการขยะมูลฝอย (N = 370)

หัวข้อ	\bar{X}	SD	ระดับ ทัศนคติ
1. ปัญหาขยะเป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการเท่านั้น	2.17	0.92	ปานกลาง
2. การแยกขยะไม่มีความจำเป็นเพราะอบต.มีถังขยะรองรับแค่ ใบเดียว	2.86	0.36	สูง
3. การแยกขยะก่อนทิ้งเป็นเรื่องที่ยุ่งยากในการปฏิบัติ	2.27	0.89	ปานกลาง
4. ปัญหาขยะในพื้นที่ควรดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน	2.85	0.39	สูง
5. อยากให้มีโครงการจัดการแก้ปัญหาขยะในชุมชน	2.87	0.34	สูง
6. ยินดีจะเข้าร่วมกิจกรรมที่มีการดำเนินการในพื้นที่	2.77	0.48	สูง
7. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความสำคัญที่จะช่วยลด ปริมาณขยะในชุมชน	2.90	0.34	สูง
8. การจัดการขยะเป็นหน้าที่ของทุกคนที่ต้องช่วยกัน	2.89	0.38	สูง
9. การจัดหาถังขยะให้เพียงพอมีความสำคัญกว่าแยกขยะ	1.52	0.79	ต่ำ
10. ยินดีช่วยลดปริมาณขยะประเภทพลาสติก โฟมใน ชีวิตประจำวัน	2.85	0.38	สูง
11. คิดว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีหากทุกคนช่วยกันลด ปริมาณขยะได้	2.90	0.30	สูง
12. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ของหน่วยงานราชการต่าง ๆ เป็นเรื่องจำเป็นควรดำเนินการ	2.86	0.36	สูง
คะแนนรวม	2.60	0.30	สูง

$\bar{X} = 2.60$ $SD = 0.3$

2.6 คะแนนพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย พบว่าระดับคะแนนพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ในระดับสูง คะแนนเฉลี่ย 2.42 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า พฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติอยู่ในระดับสูงได้แก่ การรวบรวมขยะลงถังเสมอ คะแนนเฉลี่ย 2.76 คริวเรือนมีการเก็บรวบรวมขวด กระจก ของใช้ที่ใช้งานได้แล้วเพื่อขายให้แก่ผู้รับซื้อของเก่าและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นเพื่อการลดปริมาณขยะ คะแนนเฉลี่ย 2.68 ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ระดับคะแนนพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย (N = 370)

หัวข้อ	\bar{X}	SD	ระดับคะแนน พฤติกรรม
1. เลือกใช้สินค้าที่ส่งผลต่อการเกิดขยะน้อยที่สุด และสามารถนำกลับมาใช้ใหม่	2.26	0.52	ปานกลาง
2. คริวเรือนมีการแยกขยะก่อนทิ้งเสมอ	2.54	0.56	มาก
3. รวบรวมขยะโดยการทิ้งขยะลงถังเสมอ	2.76	0.45	มาก
4. นำวัสดุอุปกรณ์ ภาชนะใส่สินค้าที่ใช้แล้ว เช่น ถุงพลาสติก ขวดน้ำ ขวดแก้วกลับมาใช้ซ้ำเพื่อลดปริมาณขยะ	2.25	0.67	ปานกลาง
5. ใช้ถุงผ้า ตะกร้า ไปจ่ายตลาด หรือห้างสรรพสินค้า	2.32	0.52	ปานกลาง
6. คริวเรือนมีการนำเศษอาหารไปใช้ประโยชน์ในการเลี้ยงสัตว์ และทำปุ๋ยหมัก	2.29	0.70	ปานกลาง
7. หลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติก กลองโคม วัสดุที่ย่อยสลายยาก	2.19	0.50	ปานกลาง
8. คริวเรือนมีการเก็บรวบรวมขวด กระจก ของใช้ที่ใช้การไม่ได้แล้วเพื่อขายให้แก่ผู้รับซื้อของเก่า	2.68	0.51	มาก
9. ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นเพื่อการลดปริมาณขยะ	2.68	0.51	มาก
10. ทิ้งขยะอันตราย เช่น ถ่านไฟฉาย ขวดยา แบตเตอรี่ หลอดไฟ ลงในถังขยะทั่วไป	2.22	0.80	ปานกลาง
11. เมื่อมีสิ่งของเสียชำรุดจะนำมาซ่อมก่อนเพื่อนำกลับมาใช้ก่อนจะซื้อใหม่	2.41	0.59	มาก

$\bar{X} = 2.42$ $SD = 0.28$

ส่วนที่ 3 การพัฒนาแนวทางและติดตามการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลท่าซึก อำเภอเมือง นครศรีธรรมราช

การดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 40 คน ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้รับผิดชอบงานการจัดการขยะมูลฝอย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แกนนำอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ประชาชน ชาวบ้าน ตัวแทนโรงเรียน โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถามเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่น่าสนใจ ซึ่งพบว่าประเภทขยะใน

ชุมชนส่วนใหญ่เป็นขยะเปียก ความรู้ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง การกำจัดขยะอันตรายยังไม่ถูกวิธี จึงนำมาสู่การกำหนดรูปแบบการจัดการปัญหา เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ชุมชนเกิดการตระหนักและทราบถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยเนื้อหา ในการประชุมประกอบด้วย วิเคราะห์สถานการณ์ขยะมูลฝอยในปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา ได้รูปแบบการดำเนินงาน และการติดตามการจัดกิจกรรมดังต่อไปนี้

กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ผลการติดตาม
1.สร้างทีมงาน การขับเคลื่อน	แต่งตั้งคณะทำงาน ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการ จำนวน 31 ท่าน เพื่อขับเคลื่อนงานประกอบด้วย นายกและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าซึก รองผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 2 แห่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 2 แห่ง กศน. ครูโรงเรียนสอนศาสนา กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข ตัวแทนศูนย์อนามัยที่ 11 ตัวแทนรพ.มหาราชนครศรีธรรมราช นักวิชาการอิสระ ตัวแทนหมู่บ้านจัดสรร เพื่อขับเคลื่อนงานตามแผนงานที่กำหนดไว้	ดำเนินการแล้ว
2.จัดทำข้อตกลง ร่วม (MOU)	การจัดทำข้อตกลงร่วม ณ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าซึก เพื่อสร้างข้อตกลงร่วมในการขับเคลื่อนงานโดยมีหน่วยงานที่เข้าร่วมทำข้อตกลงร่วมจำนวน 13 หน่วยงาน ได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าซึก สภากองการบริหารส่วนตำบลท่าซึก โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาวง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านปากพญา โรงเรียนวัดนาวง โรงเรียนบ้านปากพญา โรงเรียนบ้านปากน้ำปากพญา โรงเรียนพัฒนาศาสตร์วิทยา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าซึก ศูนย์การศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ตำบลท่าซึก ศูนย์อนามัยที่ 11 นครศรีธรรมราช และผู้นำชุมชนตำบลท่าซึก เพื่อให้ทุกหน่วยงานตระหนักและให้การสนับสนุนการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลท่าซึก	ดำเนินการแล้ว
3.จัดอบรม ให้ความรู้	กิจกรรมอบรมให้ความรู้การลด คัดแยก และการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 3Rs และการจัดทำนวัตกรรมจากขยะมูลฝอยได้แก่ การนำขยะรีไซเคิลมาทำกับดักยุงการจัดการขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย ขยะทั่วไป เพื่อลดปริมาณขยะในชุมชน และสร้างแกนนำเพื่อไปดำเนินการต่อในหมู่บ้านของตนเองจำนวน 4 ครั้ง ผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 190 คน	ดำเนินการแล้ว
4.ปฎิบัติการ สิ่งแวดล้อม	อบรมการเชิงปฏิบัติการการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำหมักจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เศษอาหารในครัวเรือนผู้เข้าร่วม จำนวน 40 คน	ดำเนินการแล้ว

กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ผลการติดตาม
5.รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ การจัดทำป้าย การจัด นิทรรศการ	จัดกิจกรรมเดินรณรงค์โดยใช้ป้ายไวนิล สื่อประชาสัมพันธ์ มาสคอต แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย และเก็บขยะบริเวณริมถนน เพื่อให้ความรู้การคัดแยกประเภทขยะมูลฝอย กระบวนการจัดการ ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย ขยะทั่วไป เพื่อลดปริมาณ ขยะในชุมชน	ดำเนินการแล้ว
6.การให้บริการ จัดเก็บขยะและ บริการที่รองรับ ขยะ	การบริการที่รองรับขยะในแก่ประชาชนในพื้นที่ตำบลท่าซึกทั้ง 9 หมู่บ้าน โดยการแจกจ่ายถังขยะเพิ่มเติมจำนวน 250 ถัง และการ จัดให้มีที่รวบรวมขยะอันตรายในหมู่บ้าน	ดำเนินการแล้ว
7.บ้านน่าอยู่ หมู่บ้านสะอาด ชุมชนปราศจาก ขยะ	1.แต่งตั้งคณะกรรมการประกวดบ้านน่าอยู่ หมู่บ้านสะอาดชุมชน ปราศจากขยะ 2.ประชาสัมพันธ์ชี้แจงรายละเอียดให้ประชาชนรับทราบ 3.กำหนดเกณฑ์การประกวด 4.รับสมัครผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ 5.ประกาศผล มอบรางวัล	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ
8.โรงเรียน Zero waste	1.ประสานงานกับโรงเรียนเพื่อให้จัดกิจกรรม Zero waste 2.จัดชั่วโมงการสอนการจัดการขยะเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร การเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ
9. สร้างเครื่องมือ ดักเก็บขยะใน คลองท่าซึกก่อน ลงสู่ทะเล	จัดทำเครื่องมือดักเก็บขยะในลำคลอง	ยังไม่ได้ ดำเนินการ
10. ธนาคารขยะ	จัดตั้งธนาคารขยะเพื่อรับซื้อขยะจากชุมชน	ยังไม่ได้ ดำเนินการ

วิจารณ์

การจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างในตำบลท่าซึกพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการคัดแยกขยะ ที่ขายได้ออกก่อน เพื่อนำมาจำหน่ายสร้างรายได้ส่วนขยะอื่น ๆ จะทิ้งรวมกันเพื่อใช้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับการวิจัยของ นัยนา เดชะ⁽⁶⁾ ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ตำบลเลม็ด จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าประชาชน นิยมกำจัดขยะมูลฝอยทุกประเภทลงในถุงเดียวกันยกเว้นขยะที่สามารถนำไปจำหน่ายได้ ด้านของความรู้ในการจัดการขยะพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้อยู่ในระดับปานกลางซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ วิภาณี อุซุบัจ⁽⁷⁾ ได้ศึกษาความรู้พฤติกรรมในการจัดการขยะของประชาชนและคุณภาพการบริการในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่ายาว อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูนซึ่งจากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับคะแนนความรู้เกี่ยวกับจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลางแต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ยศภัทร ยศสูงเนินและคณะ⁽⁸⁾ ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเทศบาลตำบลโคกกรวด ผลวิจัยพบว่าประชาชนมีระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับสูงซึ่งอาจจะเป็นเพราะประชาชนในตำบลท่าซึกขาดการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ในการจัดการขยะให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทุกหมู่บ้าน ด้านระดับคะแนนทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับคะแนนทัศนคติโดยรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับผลการศึกษาของเอกรินทร์กลิ่นหอม⁽⁹⁾ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของ

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันจว้าอำเภอแม่จันจังหวัดเชียงราย พบว่าระดับคะแนนทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสมพงษ์ แก้วประยูร⁽¹⁰⁾ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ ทัศนคติ ทัศนคติ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่มีทัศนคติทางบวกในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ในส่วนพฤติกรรมในการจัดการขยะของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับผลการศึกษาของพิภัทร แสงสินธุศรี⁽¹¹⁾ ได้ศึกษาวิจัยพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ตจังหวัดภูเก็ต พบว่าโดยรวมประชาชนมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ตอยู่ในระดับสูง

การประชุมเชิงปฏิบัติการโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถามทำให้ชุมชนได้รับรู้ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย นำไปสู่การกำหนดรูปแบบการดำเนินงาน การอบรมให้ความรู้ การจัดทำข้อตกลงร่วม การจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อติดตามการดำเนินงาน ส่งผลให้ทุกคนตระหนักว่าการจัดการขยะเป็นหน้าที่ที่จะต้องช่วยกันจัดการแก้ไข เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ นัยนา เดชะ⁽⁶⁾ ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ตำบลเลม็ด จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าการใช้กระบวนการ A-I-C ในการหามาตรการและแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยทำให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไข

ปัญหามูลฝอยของประชาชน กลุ่มภาคีเครือข่าย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสในการรับรู้ กำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และร่วมคิดแก้ปัญหา ตลอดจนดำเนินโครงการร่วมกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของสมควร กาฬรัตน์⁽¹²⁾ เรื่องการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเทศบาลเมืองนาสาร อำเภอนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าควรให้ความสำคัญของประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนให้มากขึ้นเนื่องจากประชาชนทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในฐานะผู้สร้างขยะ และเป็นผู้รับผลกระทบเกี่ยวกับปัญหานี้ โดยเฉพาะผลที่มีต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม โดยสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนในการมีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยซึ่งเป็นหลักสำคัญที่จะต้องช่วยเสริมสร้างพัฒนาให้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

สรุป

ประชาชนตำบลท่าซึก อำเภอมืองจังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับคะแนนความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ระดับคะแนนทัศนคติโดยรวมอยู่ในระดับสูง ระดับคะแนนพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ข้อมูลที่ได้นำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ทั้งในส่วนของการ

การยกระดับความรู้การจัดการขยะมูลฝอย โดยการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป และกลุ่มเยาวชนในโรงเรียน การสร้างความตระหนัก โดยการจัดทำข้อตกลงร่วม และการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อการติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ให้มีความต่อเนื่องนำไปสู่การจัดการขยะมูลฝอยที่มีคุณภาพ และยั่งยืนของชุมชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มกลุ่มเป้าหมายในการประชุมเชิงปฏิบัติการให้หลากหลายมากขึ้นเช่นกลุ่มเยาวชน กลุ่มอาชีพ และควรแยกการจัดการประชุมเป็นรายหมู่บ้านเพื่อสะดวกในการเดินทางของผู้เข้าร่วมประชุมและสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น
2. ควรเพิ่มระยะเวลาในการวิจัยเพื่อให้สามารถนำรูปแบบการจัดการขยะไปดำเนินการให้ครบทุกกิจกรรมและสามารถประเมินผลลัพธ์การลดลงของปริมาณขยะในพื้นที่ที่ทำการวิจัย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณองค์การบริหารส่วนตำบลท่าซึก อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาวง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านปากพญา ภาคีเครือข่ายที่ให้ความร่วมมือในการจัดทำวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. นริศรา อ่อนเรียน, ณัฐชยา แกนจันทร์. ทวีโลกกำจัดขยะ(พลาสติก) แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมร่วมกัน อนุรักษ์พลังงาน. Green Network 2563; 97:28.
2. กรมควบคุมมลพิษ. สรุปสถานการณ์มลพิษ ปี 2561-2562 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: ส. มงคลการพิมพ์; 2562
3. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. รายงานประจำปี 2561. กรุงเทพฯ: ธนาเพรส จำกัด; 2562.

4. บริหารส่วนตำบลท่าซึก. สรุปรายงานประจำปีองค์การบริหารส่วนตำบลท่าซึก; 2562.
5. krejcie RV, Morgan DW. Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. 1970; 30(3): 607-10.
6. นัยนา เตชะ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2557.
7. วิภาณี อุชุปัจ. ความรู้ พฤติกรรมในการจัดการขยะของประชาชน และคุณภาพการบริการในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่ายาว อำเภอบ้านโหนด จังหวัดลำพูน. ลำพูน: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่; 2561
8. ยศภัทร ยศสูงเนิน, วรณภา รัตนวงศ์, นงนุช จันทร์ดาอ่อน. การศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเทศบาลตำบลโคกกรวด. นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา; 2558.
9. นรินทร์ กลิ่นหอม. ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันทวี อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย; 2553
10. สมพงษ์ แก้วประยูร. ความรู้ ทักษะ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่; 2558.
11. พิภัทร แสงสินธุศร. พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2550.
12. สมควร กาฬรัตน์. การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเทศบาลเมืองนาสาร อำเภอนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี; 2549.